

Istanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/757)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2712

8 . II . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Istanbul Üniversitesi Fen ve Tıp Fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 . I . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhalarının ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Kurulmasını teklif ettiğimiz cyclotron tesisatının gayesi atomların parçalanması hususunda lâzım olan gayet büyük enerjili tanecekleri meydana getirmektir.

Bu tanecekler her hangi bir atom üzerine tevcih edilecek olursa o atomu parçalamak ve parçaların bir kısmı da radyoaktif olduklarına göre bunların radyoaktifliğinden faydalanmak imkânı hâsıl olacaktır. Başka bir ifadeyle radium gibi tabii radyoaktif kaynaklar yerine, suni surette hazırlanmış radyoaktif kaynaklar meydana getirilmiş olacaktır.

Her atomu parçalamak için muayyen enerjide taneceklere ihtiyaç olduğundan, bu taneceklerin enerjilerini gereken tarzda ayarlamak suretiyle birçok atomu parçalamak, yani radyoaktif şa- ları muhtelif birçok kaynak istihsal etmek mümkün olacaktır.

Böylece radiumun inhisarından kurtulunacağı gibi, arzu edilen zaman ve yerde arzu edilen radyoaktif kaynağı elde etmek imkânı sağlanmış olacaktır. Ayrıca bilinen tabii kaynakların nev'i mahdut, neşrettikleri şa- lar da mahdut olduğu halde, suni kaynakların her biri kendine has şa- lar gönderdiğine göre, bu surette el altında birkaç yüz muhtelif şa- lar gönderen ve çok daha ucuz suni kaynaklar temin edilmiş olacaktır.

Bu suni radyoaktif kaynakların diğer adları da radyoaktif isotoptur.

Atom parçalanmalarının ilmi cephesi olduğu kadar tatbiki sahası da vardır. Tatbikat sahası daha şimdiden fevkalâde genişlemiş bulunmaktadır. Tıpta teşhis ve tedavi hususlarında biolojik, entomolojik, odontolojik, farmasötik meselelerin incelenmesinde, tarım ve sanayide birçok isotoplar kullanılmakta ve alınan neticeler istatistikler şeklinde neşredilmektedir.

Bunlardan birkaçını kısaca zikrederim. Meselâ tıp alanında kullanılan 22 kadar radyoisotop vardır. Bunların en önemlileri thyroid kanserinde kullanılan iod isotopu, beyin tümörlerinde ve lösemi tedavisinde kullanılan fosfor isotopu, rahimkanserinde kullanılan altın isotopu, ağız, farenks, larenks kanserlerinde kullanılan cobalt isotopu v. s. v. s.

Bioloji sahasında biosentez, metabolism gibi meselelerde radyo isotoplar pek kıymetli araştı-

ma malzemesi haline geçmişlerdir. Bu sahada kullanılan isotoplar, carbon isotopu, fosfor isotopu, kükürt isotopu, hidrojen isotopu, iod isotopudur.

Tarım sahasında, nebatların gıda almaları, gübrelerin tesiri, tuzların absorpsiyonu, sanayi sahasında, bilhassa metarlurji sahasında ve sanayi radyografisinde radiuma tercihan cobalt kullanılmaktadır.

Entomoloji sahasında ise, meselâ muzır böceklerin hareketlerini takip maksadiyle sürfeler fosfor isotopu yahut çinko isotopu ile radyoaktif yapılmış, bunların kat'ettikleri mesafeler ve yer altındaki hareketleri takibedilmiştir.

Aynı surette muzır böceklerin nebatlara ne suretle hastalık geçirdikleri takibedilmiştir.

Hulûsa denilebilir ki, daha şimdiden radyoaktif isotoplar pozitif ilimlerin bütün sahalarına girmiş bulunmaktadır.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Esas No. 1/757

Karar No. 13

15 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 . I . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhaları Encümenimize havale buyurulmuş olmakla Maarif Vekâleti Müsteşarı hazır olduğu halde mesele müzakere edildi.

Atom enerjisinin hastalıkların tedavisinde kullanılmasına imkân verecek ve böylece memleketimizde atom fizikinin ilk defa ele alınmasını temin edecek olan bu tesis ve teşebbüs Encümenimize memnuniyetle karşılanmış ve ka-

nun maddeleri ittifakla ve aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur. Maarif Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

Trabzon	Gümüşane
<i>M. R. Tarakçıoğlu</i>	<i>V. M. Kocatürk</i>
Denizli	Çorum
<i>F. Başaran</i>	<i>H. A. Vural</i>
İstanbul	Kars
<i>F. N. Çamlıbel</i>	<i>T. Taşkıran</i>
Rize	Seyhan
<i>A. Morgül</i>	<i>A. N. Asya</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/757
Karar No. 156

5 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp Fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 8 . II . 1954 tarihli ve 71/2712 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası Maarif Encümeni mazbatası ile birlikte Encümenimizce havale edilmiş olmakla Maliye ve Maarif vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâiyhası, gerekcesinde tafsilen arz ve izah olunan mucip sebeplere istinaden İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakültelerinde Cyclotron inşa ve tesisi için senelik ödeme miktarı (400) bin lirayı geçmemek üzere iki milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girmek üzere Maarif Vekiline salâhiyet verilmesini ve girişilecek taahhütlerin karşılıklarının da her yıl İstanbul Üniversitesi Bütçe Kanununa bağlı (A/2) isaretili cetvelde açılacak fasla konulmasını istihdaf etmektedir.

Lâviha, Encümenimizce de muvafık mütalâa olunarak maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve Hükümetin teklifi veçhile avnen kabul edilmiş olmakla tercihan ve müstacelen görüşülmesi te-

mennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.
Rize	İstanbul
İ. Akçal	H. Hüsman
Bu rapor Sözcüsü	
Elâzığ	Ankara
Ö. F. Sanaç	Muhafifim
	M. Ete
Siird	Bolu
B. Erden	M. Güçbülmez
İstanbul	Gaziantep
S. Oran	E. Cenani
	İstanbul
	F. Saymer
	İmzada bulunamadı
İzmir	Kastamonu
B. Bilgin	H. Türe
Kırklareli	Kırşehir
Ş. Bakay	R. Özdeş
Konya	Muğla
M. A. Ülgen	N. Özsan
Siird	Ordu
M. D. Süalp	B. Aksoy
	Trabzon
	S. F. Kalaycıoğlu
Zonguldak	İmzada bulunamadı
H. Balık	Rize
	O. Kavrakolu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakültelerinde Cyclotron inşa ve tesisi için senelik ödeme miktarı 400 bin lirayı geçmemek üzere (2) milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye Millî Eğitim Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince girişilecek taahhütlerin karşılıkları her yıl İstanbul Üniversitesi Bütçe Kanununa bağli A/2 işaretli cetvelde açılacak fasla konulur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.

Basvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Üniversitesi Fen ve Tıp fakülteleri için (Cyclotron) inşa ve tesisi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.